

Tradisjonsmusikk

fra Akershus og omegn

*21 danseslatter etter Anton,
Andreas og Arne Nordskaug
fra Kroer i Follo*

SAFFA

Samarbeidsorganet
for folkemusikk og
folkedans i Akershus

HEFTE 1

**21 danseslåtter
etter Anton, Andreas
og Arne Nordskaug
fra Kroer i Follo**

21 danseslåtter etter Anton, Andreas og Arne Nordskaug fra Kroer i Follo

Basert på heftet «Seksten danser» utgitt av Ivar Stranger, Drøbak, 1982
samt lydopptak av Arne Nordskaug, Akershus musikkråd 1983.

Revidert og tilrettelagt av Marianne Tomasgård, SAFFA 2012

Notetegning: Elise Tegner

Foto: Vestby Avis, 1984. Bildefil utlånt fra Lokalmagasinet.no

Heftedesign forside: Moia Design ved Ruby Semb

Takk til A. Larsen Husflid A/S i Ski for velvillig utlån av Follo kvinnebunad og
Romeriksbunaden

Lytt til intervju og lydopptak med Arne Nordskaug på internett:
<http://www.doksenter.no/folkemusikk/akershus/innspillinger>

Bestilling av notehefte: post@saffa.no og akershus@musikk.no

TRADISJONSMUSIKK
FRA AKERSHUS OG OMEGN

Hefte 1

21 danseslåtter etter Anton, Andreas og Arne Nordskaug fra Kroer i Follo

Innhold

1. Kjerringa og Kæl'n
2. Gammel stegvals
3. Masurka
4. Gammel Reinlender
5. Bryggerhusen, stegvals
6. Reinlender
7. Gallopp
8. Polka
9. Reinlender
10. Vals
11. Pols
12. Gammel Gallopp
13. Vals
14. Springdans
15. Gammel Gallopp
16. Vårspretten Reinlender
17. Arne Kroers Minne, reinlender
18. Reinlender etter Karl Enger
19. Masurka
20. Vals, (rundvals eller stegvals) etter
21. Julia-Julia, Polka

Forord til revidert utgave 2013

Revisjonen av noteheftet «Anton, Andreas og Arne Nordskaug, Seksten danser» ført i penn og gitt ut av Ivar Stranger i 1982, ble påbegynt høsten 2012 og fullført januar 2013. Det er flere grunner til at SAFFA ønsker å trykke opp heftet igjen. Det er tretti år siden heftet først ble gitt ut og opplaget er nå tomt. Samtidig er interessen for tradisjonsmusikk fra Akershus økende, og dokumentasjonsverdien av dette materialet er stor.

I denne revisjonen har vi brukt anledningen til å gjøre noen forandringer. For det første er dette heftet du nå holder i hånden utvidet med fem danseslåtter i tillegg til de 16 fra det opprinnelige heftet. For det andre har vi valgt å inkludere besifring på alle slåttene, noe som ikke var gjort i det første heftet. Sist men ikke minst, ble det i 1983 gjort flere lydopptak med Arne Nordskaug. Carl J. Johannesen, på oppdrag fra Akershus Musikkråd, tok med seg båndopptaker og besøkte Arne Nordskaug i Hvitsten. Dette resulterte i flere intervjuer og innspilling av mye av Nordskaug-familiens slåttmateriale, der blant annet alle slåttene fra noteheftet «Anton, Andreas og Arne Nordskaug, Seksten danser» er med. Etter å ha lyttet gjennom disse opptakene viser det seg at Arne Nordskaug sitt spill har mye større detaljrikdom og variasjon enn det notene fra det første heftet viser. Dette er nok til dels på grunn av at slåttene ble notert ned av autodidakten Arne selv, eller «prikka ned», som han selv sa. Og slik er det jo ofte i tradisjonsmusikk. Notebildet kommer til kort og kan kun gi en grovskisse av de spilte tonene og deres rytmikk. Revisjonen i dette heftet er derfor basert på et slags kompromiss mellom notene fra det opprinnelige heftet (1982) og lydopptakene (1983). Dette gjelder også buestrøkene.

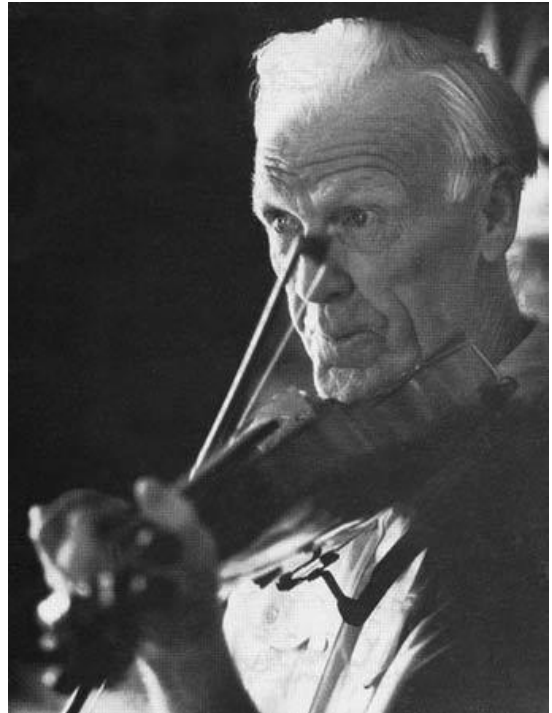
Besifringen i revisjonen er også kommet til som et resultat av kompromisser, mellom lydopptakene fra 1983, skikk og bruk hos Follo's aktive spelemannslag, (Follo Gammeldans Ensemble, De frilynde og Enebakk Spelemannslag), innspillingen på LP-en «Arne Nordskaug, portrett av en spellemann» (utgitt på Heilo i 1985 med Arne Nordskaug og Sven Nyhus kvartett), og til syvende og sist: skjønn. Så får en jo bare håpe at revisjonene blir satt pris på. Om en velger andre løsninger er det selvsagt også lov, det er vel nettopp dette som er tradisjonsmusikkens sjarm, styrke og livskraftkraft: På evig vandring, fra person til person, liksom vakkert arvesølv går i arv fra den ene generasjonen til den andre og sprer glede på sin vei. Du oppfordres herved: Spill musikken, gjør den levende, del den med flere og la den skinne!

Ski, 3. januar 2013

Marianne Tomasgård,
SAFFA

Forord til førsteutgave 1982

Felespiller og gårdbruker Anton Andreassen Nordskaug (1872-1968) var gjennom et langt liv knyttet til det vesle grendesamfunnet Kroer. Stedet ligger i den sørøstlige delen av Ås kommune som grenser mot Vestby. Anton var sønn av Andreas Andersen Kølabonn, og han giftet seg i 1895 med sin sambygding Tilla Karoline Torkildsen (1872-1938), datter av Torkild Kristiansen Brattli. Sammen kom de to Kroersokningene til å stifte en barnerik familie med uvanlige musikalske evner. I 1902 kjøpte de småbruket Nordskaug som ble familiens hjem i årene fremover. Ved siden av gårdsdriften drev Anton Nordskaug også som snekker og tømmermann.

Arne Nordskaug

Det var som visesanger Nordskaug først røpet sine musikalske anlegg. Han var en velsett gjest i Ås og Vestby hvor han underholdt med et allsidig sammensatt repertoar. Forøvrig gjorde Nordskaugs stemmeprakt seg også gjeldene blant søndagens kirkegjengere. Hans faste plass på 2. benkerad i Kroer kirke stod sjelden ledig. Salmeboka hadde han så å si lære seg utenat.

Men det er helst som felespiller ettertiden vil huske Anton Nordskaug. I tjueårsalderen var han så heldig å vinne ei fele på en såkalt «kortspelladans». Et livslangt vennskap, oppstod mellom ham og fela. Helt opp i nittiårsalderen var Nordskaug en aktiv og etterspurt felespiller på forskjellige sammenkomster rundt om i distriktet. Og tilhørerne fikk gjerne en god historie attåt.

Anton Nordskaugs sønner Andreas (f. 1905) og Arne (f. 1916) grep i ung alder etter farens fele. Som faren spilte sønnene også etter gehør. Sønnene kan huske at faren tidlig søndags morgen tok seg tid til å spille og improvisere på fele. Men i kirketida ble fela hengt på veggen, og der skulle den henge til gudstjenesten var omme. Påbudet ble nøye overholdt, selv av spillelystne guttefingre.

Når Anton Nordskaug og sønnene hans opptrådte sammen, spilte Andreas og Arne melodistemmen. Med dobbeltgrep og fast bue utførte faren melodistemmens akkorder som etterslag. Denne måten å akkompagnere på gikk gjerne under navn av «sekond» og ble mye brukt i mindre lag og ensembler. Både betegnelse og spillepraksis har muligens tilknytning til militærmusikken.

En stor del av repertoaret til Anton Nordskaug og sønnene hans var enten av svensk opprinnelse eller laget av kjente felespillere fra Østlandets flatbygder. Flesteparten av dansene i dette heftet er derimot lite kjent og de har vært vanskelige å etterspore andre steder i landet. Det har hittil ikke latt seg avgjøre hvorvidt det kan være snakk om lokal nyskapning. Det

synes som om Anton, Andreas og Arne Nordskaug har vært alene om å forvalte denne delen av den bygdemusikalske tradisjonen.

Arne Nordskaug har opptegnet samtlige av heftes dansemelodier. To av dansene, en reinlender og en pols, er nyskapninger fra hans hånd. Arne gjorde seg ikke bare kjent som felespiller, han ble også en dyktig trekkspiller. På dansetilstelninger kunne det være vanskelig for en unggutt å hevde seg på ei enkelt fele, og Arnes far lot seg derfor overtale til på kjøpe et trekkspill til sønnen. Med trekkspilletts større volum holdt Arne konkurrentene på avstand. Både reinlenderen «Vårspretten» og polsen ble nok til på trekkspillet. I årenes løp har han sørget for dansemusikken i mer enn 90 brylluper.

Gjennom tildelingen av Vestby kommunes kulturpris for 1975 gav sambygdingene uttrykk for sin anerkjennelse av Arne Nordskaugs årelange innsats for distriktets sang- og musikkliv. Her skal videre fremheves hans vedvarende interesse for gammel dansemusikk. For å holde liv i slike danser som det her er snakk om kreves det musikalsk stabile personligheter med rot i gammel tradisjon og kultur. Ikke minst gjelder dette et distrikt som Follo hvor musikalske uttrykk og stilimpulser stadig har skiftet.

Melodiene må betraktes som enkel og kravløs musikk. Men de har den gamle dåmen over seg som skapte festivitas og munter stemning i danselag og på ball før nyere rytmer feide bort mesteparten av gammeldansen. Men valsen, reinlenderen og polkaen med, var flere steder fortsatt i bruk omkring Follo og ble stundom framført som hyggelig og kjærkommen variasjon på dansetilstelningene. Gamle dansetradisjoner må ha vært dypt rotfestet i Kroer. Selv om Arne Nordskaug har bodd i Hvitsten siden 1941, setter han fortsatt pris på å bli omtalt som ekte «Kroærsokning». Både han og de utgitte melodiene har sine røtter der.

Ønsket om å bevare en del av dette områdets verdifulle musikalske tradisjoner og å gjøre dem tilgjengelige for et større publikum har ført til utgivelsen av foreliggende hefte. Det er utgiverens håp at heftet må bli glede for musikanter og dansere.

Frogn, februar 1982
Ivar Stranger

Kjærringa og Kæl'n

Spilt av Anton Nordskaug. Arne brukte oppstemt bass når han spilte denne og andre slåtter i D-dur.
Skal lyde som en samtale som utvikler seg til en krangel mellom de to.

Langsom, rolig. Kæl'n

5

10 Livlig, kvikkere. Kjærringa

14

Detailed description: This block contains the first part of the musical score. It starts with a treble clef, a key signature of two sharps (D major), and a 3/4 time signature. The first staff (measures 1-4) is for 'Kæl'n' and is marked 'Langsom, rolig'. It begins with a whole note D4, followed by a repeat sign, then a half note E4, and a quarter note F#4. The second staff (measures 5-8) continues the melody. Measure 5 has a '5' above it. Measures 6-8 show a descending line: G4, F#4, E4. Measure 8 ends with a repeat sign. The third staff (measures 9-12) shows two endings. Ending 1 (measure 9) has a '1.' above it and a 'V' (accusative) above measure 10. Ending 2 (measure 11) has a '2.' above it. The fourth staff (measures 13-16) is for 'Kjærringa' and is marked 'Livlig, kvikkere'. It starts with a repeat sign, followed by eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Measures 14-16 show triplets of eighth notes: G4-A4-B4, A4-B4-C5, and B4-A4-G4. Measure 16 ends with a 's' (soprano) above it. The fifth staff (measures 17-20) continues the triplet pattern. Measure 19 has a '14' above it. Measure 20 has two endings. Ending 1 (measure 19) has a '1.' above it and a 'V' above measure 20. Ending 2 (measure 20) has a '2.' above it.

2. Gammel stegvals

Spilt av Anton Nordskaug, som utførte pizzicato på løs g-streng med venstre hånds tommelfinger.

19

26

34

41

48

Detailed description: This block contains the second part of the musical score, '2. Gammel stegvals'. It starts with a treble clef, a key signature of two sharps (D major), and a 3/4 time signature. The first staff (measures 19-25) has chords G, D, G, and Am written above it. It begins with a repeat sign, followed by eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Measure 25 ends with a repeat sign. The second staff (measures 26-33) continues the melody. Measure 26 has a '26' above it. Measures 27-33 show a descending line: G4, F#4, E4, D4, C4, B3, A3. Measure 33 ends with a repeat sign. The third staff (measures 34-40) shows two endings. Ending 1 (measure 34) has a '1.' above it and a 'V' above measure 35. Ending 2 (measure 36) has a '2.' above it. The fourth staff (measures 41-47) continues the melody. Measure 41 has a '41' above it. Measures 42-47 show a descending line: G4, F#4, E4, D4, C4, B3, A3. Measure 47 ends with a repeat sign. The fifth staff (measures 48-54) shows two endings. Ending 1 (measure 48) has a '1.' above it and a 'V' above measure 49. Ending 2 (measure 50) has a '2.' above it. The sixth staff (measures 55-61) continues the melody. Measure 55 has a '48' above it. Measures 56-61 show a descending line: G4, F#4, E4, D4, C4, B3, A3. Measure 61 ends with a repeat sign.

3. Mazurka

[illegible]

4. Gammel Reinlender

D.C. al Fine

5. Bryggerhusen Stegvals

Spilt av Anton Nordskaug. I Hornindal finnes en variant av valsen,
spilt av gamle-Lars Thomasgård, (1865-1946) i form etter gamle-Lars Brendefur, (1782-1879).

The musical score for "5. Bryggerhusen Stegvals" is written in 3/4 time and the key of D major (two sharps). The score consists of seven staves of music, with measures numbered 1 through 36. The chords and other markings are as follows:

- Staff 1 (Measures 1-4): Chords V, D, G, D. Measure 4 has a repeat sign.
- Staff 2 (Measures 5-8): Chords Em, Am. Measures 7 and 8 have first and second endings marked "1. D" and "2. D".
- Staff 3 (Measures 9-13): Chords A7, D. Measure 13 has a repeat sign.
- Staff 4 (Measures 14-18): Chords Em, D, A7. Measures 17 and 18 have first and second endings marked "1. D" and "2. D".
- Staff 5 (Measures 19-23): Chords D, G, D. Measure 23 has a repeat sign.
- Staff 6 (Measures 24-27): Chords A7, D, G. Measure 27 has a repeat sign.
- Staff 7 (Measures 28-36): Chords Em, D, A7, D. Measure 36 has a repeat sign.

6. Reinlender

6. Reinlender

Chords: D, A⁷, D, A⁷, G, D⁷, G, D⁷, G, D⁷, G, A^m, D⁷, G

Measure numbers: 6, 10, 14, 19, 23

7. Galopp

7. Galopp

Chords: D, A⁷, D, A⁷, D, G, D, A⁷, D, G, D, A⁷, D

Measure numbers: 27, 31, 35, 39

8. Polka

Spilt av Andreas Nordskaug. Mange av slåttene som Andreas spilte hadde han lært fra grammofoonplater siden han ikke leste noter, trolig også denne polkaen, ifølge Arne.

The musical score for "8. Polka" is written in D major (two sharps) and 2/4 time. It consists of eight staves of music, each starting with a measure number. The chords and musical notations are as follows:

- Staff 1:** Measure 1. Chord: D. The staff contains a single eighth note D.
- Staff 2:** Measures 4-5. Chords: Em, A⁷, D, s. The staff contains eighth notes and a fermata.
- Staff 3:** Measures 8-9. Chord: Em. The staff contains eighth notes.
- Staff 4:** Measures 13-14. Chords: A⁷, 1. D, 2. D. The staff contains eighth notes and a repeat sign.
- Staff 5:** Measures 17-18. Chords: G, C, Am, D. The staff contains eighth notes and a fermata.
- Staff 6:** Measures 24-25. Chords: G, C. The staff contains eighth notes and a fermata.
- Staff 7:** Measures 29-30. Chords: Am, D⁷, 1. G, 2. G. The staff contains eighth notes and a repeat sign.
- Staff 8:** Measures 34-35. Chords: D, A, D. The staff contains eighth notes and a fermata.
- Staff 9:** Measures 38-39. Chords: A⁷, 1. D, 2. D. The staff contains eighth notes and a repeat sign.

9. Reinlender

Spilt av Anton Nordskaug.
Første slåtten Arne spilte offentlig, som 14-åring på "Festiviteten" i Vestby.

5

10

14

10. "Den pene valsen"

Spilt av Andreas Nordskaug, lært fra grammofonplate. Kona til Andreas

26

31

36

43

48

11. Pols

Komponert av Arne Nordskaug, inspirert av syttitallets store forbilde, Sven Nyhus.

11. Pols

Chords: D, A7, D, A7, G, Am, D, G, Em, Am, D, G

12. Gammel Galopp

12. Gammel Galopp

Chords: G, D, G, D7, 1.G, 2.G, Fine, D, A7, D, A7, D, A7

1. G 2. G Fine

1. D 2. D

D.C. al Fine

13. Brenn-Pers vals

Spilt av Anton Nordskaug. Denne valsen har blitt svært populær og er mye spilt både i Sverige og i Norge.

På den andre siden av Kjølen blir det hevdet at den er komponert av spillemannen "Gnesta-Kalle" (Rune Edvin Gnestadius), mens det finnes solid dokumentasjon på at det er akershusspillemannen og komponisten Niels Ursin (1800-1862) som er mester for originalversjonen.

7

13

19

26

32

38

44

1. D

2. D

D. S. al Fine

14. Springdans

49

55

61

1. D

2. D

1. D

2. D

15. Gammel Galopp

Spilt av Andreas Nordskaug, lært fra grammofonplate.

Chords: G, D, G, C, Am, D, 1. G Fine 2. G, D, A⁷, D, A⁷, 1. D V 2. D V, D, A, G, A⁷, D, G, Em, A⁷, 1. D 2. D

Repeat signs: 1. G Fine 2. G, 1. D V 2. D V, 1. D 2. D

D.C. al Fine

16. Vårspretten, reinlender

Komponert av Arne Nordskaug.

4

9

14

18

22

26

31

D. S. al Fine e poi Trio

D. C. al Fine

17. Arnes Kroerminner, reinlender

Komponert av Arne Nordskaug i 1985

Musical score for 'Arnes Kroerminner, reinlender' in G major, 2/4 time. The score consists of six staves of music. Chords are indicated above the notes: G, C, Am, D7, G, V, C, Am, D7, G, Fine, Am, D7, G, Am, D7, G, C, Dm, G7, 1.C, 2.C. The piece ends with the instruction 'D.C. al Fine'.

5

9

13

17

21

D.C. al Fine

18. Reinlender etter Karl Enger

Reinlender etter trekkspiller Karl Enger fra Garder, Nordre Topper.

Musical score for 'Reinlender etter Karl Enger' in G major, 2/4 time. The score consists of three staves of music. Chords are indicated above the notes: D, G, A, D, G, Em, A, 1.D, 2.D, V, D, A7, D, A7, 1.D, 2.D. The piece ends with a double bar line.

26

32

19. Masurka

Spilt av Anton og Andreas Nordskaug

Musical score for 19. Masurka, featuring a treble clef, key signature of one sharp (F#), and 2/4 time signature. The score consists of four staves of music. Chords G, D, C, and G are indicated above the first staff. Chords G and D are indicated above the second staff. Chords G, D, and G are indicated above the third staff. Chords D and G are indicated above the fourth staff. The music includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and triplets.

20. Julia - Julia, polka

Spilt av Anton, Andreas og Arne Nordskaug.

Musical score for 20. Julia - Julia, polka, featuring a treble clef, key signature of one sharp (F#), and 2/4 time signature. The score consists of four staves of music. Chords G, D⁷, and G are indicated above the first staff. Chords D⁷, G, and A⁷ are indicated above the second staff. Chords D and A⁷ are indicated above the third staff. Chords D, A⁷, and G are indicated above the fourth staff. The music includes various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and triplets. The score ends with a double bar line and the word "Fine".

D.S. al Fine e poi Trio

Trio

21. Rødshyttan, vals

Rundvals eller stegvals. Spilt av Anton Nordskaug.

The musical score is written in 3/4 time and the key of D major (two sharps). It consists of eight staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of two sharps. The melody is written in a single line. The first staff has a measure with a 'V' (accidentals) and a 'D' chord. The second staff has a measure with an 'A7' chord and a 'D' chord. The third staff has a measure with a 'D' chord and an 'A' chord. The fourth staff has a measure with a 'D' chord and an 'Hm' (harmonic minor) chord. The fifth staff has a measure with an 'Em' (E minor) chord and an 'A7' chord. The sixth staff has a measure with an 'A' chord and an 'E7' (E dominant seventh) chord. The seventh staff has a measure with an 'A' chord and an 'E7' chord. The eighth staff has a measure with an 'A' chord and an 'E7' chord. The score includes various musical notations such as notes, rests, and accidentals.

4

9

14

18

22

26

30

Bestilling:
post@saffa.no
akershus@musikk.no
Tlf: 63 81 53 65

Akershus musikkråd

design: ruby sembo

